

Förenklingsarbete - hur blir det skillnad

Malin Lovang
Lovang Lantbrukskonsult AB
malin.lovang@lovang.se

1

Våra viktigaste tips:

1. Rikta om fokus för förenklingen från reglerna till genomförandet, vägledningen och kontrollerna!
2. Man hittar varken problem eller lösningar när myndigheter letar tillsammans med myndigheter.
3. Grundkompetensen behöver bli högre i myndighetsleden och ansvaret för att göra rätt och klokt måste tas av myndigheterna.

2

Exempel: Primör-registret

- Förordningen kräver att myndigheten har en riskbaserad modell för tillsyn av aktörer (verksamhetsutövare).
- Modellen för klassning har tagits fram av Livsmedelsverket, Jordbruksverket, SVA och länsstyrelserna .
- Resultaten är en lösning som kräver mycket information om verksamheterna och som också (åtminstone i teorin) måste uppdateras hela tiden.
- Databasen är uppbyggd på fastighetsbeteckningar istället för företag. Det är oklart om myndigheten kommer att kräva att man rapporterar för alla fastigheter man har!! Kan bero på hur ordet anläggningar definieras.
- Olika grödor har olika riskklass och därför har man valt att alla grödor ska anges och med förväntad avkastning samt om det ska bli foder eller livsmedel och om man har ett egenkontroll eller certifieringsprogram. *Notera att man hamnar i högsta riskklass om man har spannmål och det är den huvudsakliga grödan som avgör klassningen!*
- Det finns ett resonemang om att det är ”vanligt med växelbruk” och att det gör att det kan vara vanligt med spannmål. Men, man har inte lyckats göra sin förenklingsresa ända fram och exempelvis gruppera grödorna i registret. Rena växtodlingsgårdar har spannmål på stor andel av arealen och då borde det kunna räcka med ett kryss i en ruta för att vara i rätt klassning alla år.
- Det är också mycket förvirrande att myndigheterna har valt att använda befintliga begrepp på ett nytt sätt. Exempelvis kallas varje gröda för produktionsinriktning men också ordet bransch används för olika grödor.
- ***Detta är symptomatiskt – hög ambitionsnivå, gediget grundarbete, svag förankring i produktionsförhållanden = mycket omfattande rapporteringskrav för lantbrukaren som ger mer arbete än livsmedels- och fodersäkerhet. Inget deltagande från näringen i utvecklingsarbetet.***

3

Exempel: kunskapen behöver bli bättre och viljan att göra rätt

- Livsmedelskontroll av sprutjournalen där inspektören krävde skördedatum i sprutjournalen trots att det räcker att ha det journalfört någonstans (det måste inte vara i sprutjournalen) vilket det var.
- Trots telefonkontakt med både kontrollanten och dess chef så fick lantbrukaren tvärvillkorsadrag på 30 000 kr. Som han inte orkade överklaga.
- Vi har ett problem i att myndigheter anser att deras arbete är rättssäkert om det går att överklaga. Det anser inte vi. Verksamhetsutövaren har ett ansvar för att kunna reglerna men inte att ”rätta” kontrollanternas kunskap om reglerna.
- Det är ett oskick att myndigheter lättvindigt önskar sig att deras beslut överklagas så att de får veta vad som är rätt. Det kan inte vara medborgarens och företagets uppgift att se till att myndigheterna gör rätt. Alla måste vilja göra rätt och det kräver kompetens för de tolkningar som ska göras - egen eller inlånad.
- Lantbruket har inte ork och resurser att driva alla de felaktigheter och oklarheter som drabbar dem. Det går inte att anta att det går rätt till för att det inte överklagas för merparten överklagas inte.

4

Våra viktigaste tips:

1. Kräv konsekvensanalys för byråkratipåverkan och rimlighet vid framtagning av vägledningar, register och inte minst tillsynsinstruktioner, inte bara för regler!
2. Myndigheter kan inte kunna alla branscher men kunskapen måste finnas i arbetet genom ex referensgrupper (avlönade!). Myndigheter kan inte utveckla, vägleda och utvärdera med bara varandra.
3. Grundkompetensen om frågorna behöver bli högre i myndighetsleden och attityden ”vi ser gärna att du överklagar så att vi får veta vad som är rätt” måste bort!